

Asia: VN/2801/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Laki jätelain muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

15 §. Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus

Syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen vahvistamisen tarve Suomessa on ilmeinen. Toteamme, että Raklin jäsenistössä tehdään jo paljon jätteiden erilliskeräyksen edistämiseksi erityyppisissä kiinteistöissä.

Esityksen mukaan ”pykälässä säädetyt lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuudet sitoisivat kaikkia, joiden hallussa on jätettä, ja ne koskisivat kaikkea jätettä, jota syntyy muun muassa kotitalouksissa, palveluissa, teollisuudessa, kaivostoiminnassa ja infra- ja talonrakentamisessa.

Erilliskeräysvelvollisuutta tarkennettaisiin monien keskeisten erilliskerättävien jätelajien, kuten yhdyskuntajätteiden, pakkausjätteiden ja rakennus- ja purkujätteiden osalta pykälässä säädetyin asetuksenantovaltuuden nojalla. Pykälässä asetetut vaatimukset velvoittaisivat muiden ohella yleisötilaisuuden järjestäjää sekä kauppakeskusten ja muiden asiakastilojen ylläpitäjää järjestämään säännösten mukainen jätteiden erilliskeräys.”

Koska pykälän velvollisuudet sitovat toimijoita laaja-alaisesti, kiinteistön käyttäjien ja asukkaiden näkökulmasta toteamme, että lakiesityksen vaikutuksia asumisen kokonaiskustannuksiin sekä muiden kiinteistötyyppien ylläpitokustannuksiin on tarpeen tarkastella lähemmin.

15 c §. Kielto kerätä kierrätyskelpoista tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa jätettä energiajätteenä

Ehdotus on kannatettava, mutta korostamme tapauskohtaista harkintaa, jotta tehokkuus ja tarkoituksenmukaisuus toteutuvat. Perusteluissa on ansiokkaasti nostettu esille, että esimerkiksi purkutoiminnassa syntyvä jäte voi olla joissain tapauksissa kierrätyskelvotonta. Tämä on tärkeä huomio, jotta ei synny vaatimuksia, joita ei pystytä toteuttamaan esimerkiksi turvallisuus- tai

terveellisyysnäkökohtien takia. Kiinnitämme huomiota siihen, että kierrätyskelpoisuuden todentaminen ei kuitenkaan saisi tarkoittaa käytännössä lisäbyrokratiaa ja selvitysvelvollisuuksia.

Yleisenä huomiona toteamme, että rakennus- ja purkujätteen kierrättämiseksi tehdään jo toimia, joskin rakentamisen kiertotalousmarkkina vaatii vielä lisävauhditusta. Markkinoiden syntymistä hidastavat muun muassa kiertotalousmateriaalien heikko saatavuus, hinnat sekä vastuu- ja turvallisuuskysymykset. Tässä tilanteessa esimerkiksi pakottavat raja-arvot voisivat johtaa kohtuuttomiin vaatimuksiin, joita ei pystytä vielä toteuttamaan. Mahdollistava sääntely onkin avainasemassa, ja keskeistä on myös alan ammattilaisten ja viranomaisten kiertotalousosaamisen kehittäminen. Kiertotalousvaatimukset voivat lisätä hankkeiden kustannuksia, koska toimintamallit ovat uusia, ja rakentamisen kustannustaso vaikuttaa suoraan esimerkiksi asuntojen hintaan ja vuokriin. Yllä mainittuihin seikkoihin tuleekin kiertotalouslain jatkokehitystyössä kiinnittää huomiota.

21 a §. Kiinteistön haltijan tiedonjakovelvollisuus

Tiedonjakovelvollisuuden kustannusvaikutukset arvioidaan maltillisiksi ja liikekiinteistöille hieman suuremmiksi kuin asuintaloille. On erittäin tärkeää, että säännös antaa joustavuutta siihen, miten tiedotus hoidetaan, jolloin kustannukset ja lisätyö pysyvät oletusarvoisesti maltillisina.

21 b §. Jätehuoltopalveluiden laatuvaatimukset ja palveluita tarjoavan neuvontavelvollisuus

-

22 §. Valtion viranomaiset

-

57 §. Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

-

93 §. Jäteneuvonta ja -tiedotus

-

100 §. Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

-

121 §. Velvollisuus laatia siirtoasiakirja

-

122 §. Tiedonsaantioikeus

-

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

-

Voimaantulosäännös

-

Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

-

Muuta huomioitavaa

Mahdolliset muut huomiot hallituksen esitysluonnokseen

Lähtökohtaisesti pidämme lakiehdotusta kannatettavana ja tarpeellisena, sillä se edistää EU:n jätelainsäädännössä asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja parantaa jätteen kierrätystä, lajittelua ja erilliskeräystä Suomessa. Lakiehdotus synnyttää uusia velvollisuuksia monille toimijoille, mutta ymmärrämme niiden tarpeellisuuden tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallinnollinen taakka tulee pitää mahdollisimman pienenä, eikä toimijoille saisi tulla kohtuuttomia kustannuksia.

Yleisenä kommenttina kiinteistön käyttäjien ja asukkaiden näkökulmasta toteamme vielä, että lakiesityksen vaikutuksia asumisen kokonaiskustannuksiin sekä muiden kiinteistötyyppien ylläpitokustannuksiin on tarpeen tarkastella ja seurata. Kustannuksia voivat nostaa niin lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuudet kuin tiedonantovelvollisuus, mutta kustannuspainetta voi helpottaa hyvin toteutetun lajittelun vaikutus jätemaksuihin. Toisaalta kunnille tulevat velvoitteet voivat näkyä jätemaksujen suuruudessa tulevaisuudessa, mikä lopulta koituu kiinteistön käyttäjien ja asukkaiden maksettavaksi.

Tietoa lausunnon antajasta:

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry kokoaa yhteen kiinteistöalan ja rakennuttamisen vastuulliset ammattilaiset. Jäsenemme ovat asuntojen, toimitilojen ja infrastruktuurin omistajia, rakennuttajia ja käyttäjiä sekä näiden ammattimaisia edustajia. Raklin jäsenten omistama kiinteistöalana Suomessa on noin 100 miljoonaa neliometriä.

Salo Aino
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry